

EGYSZERŰSÍTETT KÖRNYEZETVÉDELMI NYILATKOZAT

GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI FŐOSZTÁLY

2011

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A FENNTARTHATÓ VÁROS	3.
2.	2011 – KÖRNYEZETVÉDELMI AKTIVITÁSOK	8.
3.	RENDSZERKÖZPONTÚSÁG - KÖRNYEZETMENEDZSMENT RENDSZER MŰKÖDÉS KÖZBEN	16.
4.	KÖRNYEZETI TELJESÍTMÉNY AZ EREDMÉNYEK TÜKRÉBEN	23.
5.	ADATLAP	29.
6.	A KÖRNYEZETVÉDELMI HITELESÍTŐ NYILATKOZATA A HITELESÍTÉSRŐL ÉS AZ ÉRVÉNYESÍTÉSRŐL	30.

A NYILATKOZATRÓL

Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala 2007 óta működtet EMAS szerinti környezetmenedzsment rendszert. 2011-ben megtörtént a rendszer első újrakertesítése. 2011. január elseje óta a hitelesítésben a Településfejlesztési Főosztály vesz részt.

Az új hitelesítési ciklust a 2010-es évre vonatkozó teljes körű Környezetvédelmi Nyilatkozat kezdte. Jelen Egyszerűsített Környezetvédelmi Nyilatkozat a 2011-es esztendőre vonatkozik és csak a teljes körű Környezetvédelmi Nyilatkozathoz képesti változásokat taglalja. Megtalálhatóak benne – összefoglaló jelleggel – a város 2011-es környezeti állapotát jellemző mérőszámok, a környezetmenedzsment rendszer legfontosabb változásai, továbbá az elmúlt évben megvalósított legfontosabb környezeti, társadalmi fejlesztések is. A nyilatkozat kiemelten foglalkozik a Településfejlesztési Főosztály jellemző környezeti teljesítmény mutatószámainak elmúlt időszaki alakulásával is.

1. A FENNTARTHATÓ VÁROS

Győr az innováció és a fejlődés városa. Az elmúlt évek gazdasági életben tapasztalt nehézségei ellenére a város fejlődése töretlen, mind gazdasági, mind pedig a társadalmi szolgáltatások tekintetében. Ez az értékeken nyugvó stratégiának és a tudatosan megtervezett és bevezetett intézkedéseknek köszönhető. A város jelmondatában is rögzített innováció alapvetően hozzájárul a folyamatos megújulás képességéhez.

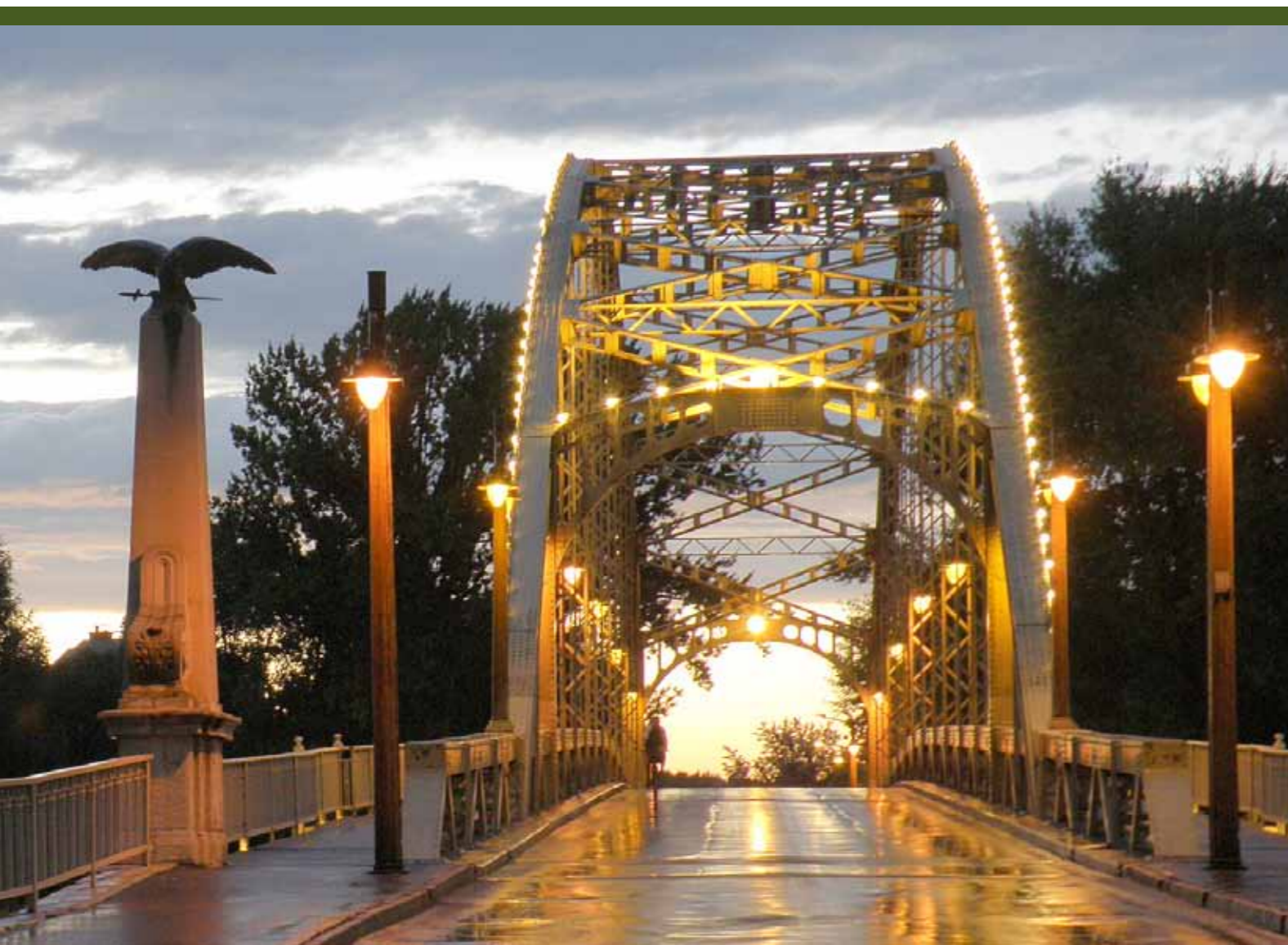
A gazdasági fejlődés azonban nem önmagában lévő cél. Győr elkötelezte magát amellet, hogy lakosainak élhető környezetet, szociális perspektívát és olyan fejlesztéseket kínáljon, amelyek egy fenntartható jövőt céloznak. A letelepült vállalkozásoknak pedig kiszámítható fejlődési lehetőségeket, megfelelő infrastruktúrát és támogatást kínál.

Jelen Egyszerűsített Környezetvédelmi Nyilatkozat betekintést nyújt azokba az aktivitásokba és eredményekbe, melyek e célok elérése érdekében születtek.

1.1 Fenntarthatóság – stratégiába ágyazva

Mint az ország egyik legdinamikusabban fejlődő régiójának központjaként, városunknak példát kell mutatnia az értékek megőrzése és új értékek teremtése terén. Hosszú távon csak akkor lehet a város vonzó alternatíva a lakosok és a letelepült, valamint letelepülni szándékozó vállalkozások számára, ha kiemelt figyelmet szentel a fenntarthatóságnak, úgy foglalkozik ezzel a kérdéssel, mint jövőképi elemmel és konkrét erőfeszítéseket tesz a cél elérése érdekében. Fontos azonban, hogy mindez egy egységes, előre eldöntött és következően megvalósított stratégia mentén történjen.

Győr Megyei Jogú Város kinyilvánította, hogy a fenntarthatóságot stratégiai, értékteremtő tényezőként

kezeli. Az elv beépült a legfontosabb városstratégiai dokumentumokba és testet ölt a napi önkormányzati döntéshozatalban is. Az ide települt és fejlődő ipar, valamint a lakosság szám, mely alapján városunk az ötödik legnépesebb vidéki város Magyarországon, egyaránt exponált kérdéssé teszi a környezeti elemek védelmét, a velük való tudatos, fenntartható gazdálkodást. Ehhez elengedhetetlen a felelős döntéshozatal és városüzemeltetés.

Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala 2007-ben vezette be és hitelesítette az EMAS Rendelet előírásai szerinti környezetmenedzsment rendszerét. Ez a döntés egyértelműen kifejezésre jutatta a fenntarthatóság, mint érték fontosságát. Az azóta második hitelesítési ciklusát taposó EMAS-rendszer keretbe foglalja az ezzel kapcsolatos aktivitásainkat és segítséget nyújt a jövőbeli intézkedések hatékony, felelős megtervezéséhez. A 2010-es évben – a hivatalon belüli szervezeti változásokkal összhangban – a rendszer alkalmazási területe is kibővült (jelenleg a hitelesítés területe a Településfejlesztési Főosztály), így most már még több olyan fontos szakterület a részét képezi, melyek kihatással lehetnek a környezet állapotának alakulására. Továbbra is elköteleztük magunkat az EMAS-rendszer működtetése és fejlesztése irányában.

A fenntarthatóság stratégiává emelésének egyik fontos lépése volt, hogy 2010-ben elkészült városunk helyi fenntarthatósági (Local Agenda 21) programja. A program készítése során átvizsgálásra kerültek belőlük azok a részek, amelyek a környezeti, társadalmi felelősséggel foglalkoztak. Fontosnak tartjuk, hogy egy ilyen fontos téma minden tématerület irányításában megjelenjen, így az LA 21 program összeállítása során külön figyelem lett fordítva az együttes tervezés módszerének megteremtésére.

A város egyik legfontosabb környezetvédelmi stratégiai dokumentuma a Települési Környezetvédelmi Program. A tavalyi évben elkezdődött a program felülvizsgálatának tervezése. A vizsgálati folyamat 2012-ben zárul. A felülvizsgálat tervezetten kitér a város környezeti állapotában bekövetkezett változások értékelésére, a vállalt környezetpolitikai feladatok teljesültségének megítélésére, továbbá a fennmaradó feladatok új struktúrában való összerendezésére. Kiemelt figyelem lesz szentelve a környezeti nevelés, szemléletformálás témakörének is. A munka során felhasználásra kerülnek a Local Agenda 21 összeállítása során leszárt tapasztalatok is.

1.2 A környezet állapota 2011-ben

Városunk környezeti állapotát elsősorban az ipari tevékenység és a közlekedés határozza meg. A környezet állapotának és az abban bekövetkezett változatok részletes bemutatásával a Települési Környezetvédelmi Program foglalkozik. Jelen nyilatkozatban a környezetállapot vonatkozásában a kibocsátások alakulását és az immisziós helyzetet csak érintőlegesen mutatjuk be.

Levegőtisztaság

A levegőterhelés legfontosabb okozói városunk esetében az ipari üzemek, a közlekedés és a lakossági fűtés. A legtöbb kibocsátás esetében az elmúlt években a szennyezőanyag emisszió mértéke konstansnak, esetenként javulónak volt tekinthető.

A NO₂ átlagos koncentrációja 2011-ben közel 13 %-kal volt alacsonyabb, mint a megelőző évben (2010: 44,14 µg/m³; 2011: 38,23 µg/m³). Az ülepedő por vonatkozásában az átlagos koncentráció értéke viszont meghaladta a 2010-es eredményt (45%; 2010: 4,88 g/(m²x30 nap); 2011: 7,10 g/(m²x30 nap). Ezen értékek eredményeként az összesített éves légszennyezettségi index alapján városunk a NO₂ vonatkozásában megfelelő, az ülepedő por vonatkozásában pedig jó értékelést kapott. Az összesített légszennyezettségi index alapján Győr a megfelelő kategóriába került.

A városvezetés számos intézkedést vezetett be annak érdekében, hogy a város légszennyezettségi állapota javuljon. Többek között támogatja olyan gazdasági szervezetek letelepedését, melyek köztudottan nagy hangsúlyt fektetnek a környezet védelmére, közlekedésszervezési (Pl.: „számlálós” forgalmi lámpák telepítése, közösségi közlekedés rendszerorientált fejlesztése) és infrastrukturális intézkedésekkel (Pl.: nagyobb áteresztő képességű körforgalmú csomópontok építése) hozzájárul a közlekedési eredetű légszennyező anyag kibocsátás csökkentéséhez. Az elmúlt években zajló középületi energetikai rekonstrukciók is a fűtés és villamos energia igény csökkentése révén egyértelműen hozzájárultak a légszennyezettségi helyzet javulásához.

Vízminőség

Győr a vizek városa, azért kiemelten fontos kérdés a vízvédelem. Ez nemcsak környezeti, gazdasági és szociális kérdés, hanem turisztikai szempontból is kiemelkedő. Mindezek mellett kihatással van a területre az a tény is, hogy városunk sérülékeny vízbázison fekszik. A felszíni és felszín alatti vizek állapotát leginkább a szennyvíz-kezelés és bevezetés, a talajból történő ki- és bemosódás, valamint a légkörből kiülepedő szennyezőanyagok határozzák meg.

A rendszeresen keletkező lakossági szennyvíz gyűjtése és tisztítása műszakilag megoldott, a jogszabályoknak megfelelően zajlik. A csatornarakötési arány jelenleg 94% körüli értéket mutat. Az ipari szennyvizek – mint folyékony hulladékok – kezelése szintén megoldott.

A város felszíni vízfolyásainak minőségét ezeken a tényezőkön túl a befolyó további vízfolyások (Pl.: Rába, Marcal, Rábca) vízminősége is jelentősen befolyásolja. Ennek különösen nagy jelentősége volt a 2010-ben történt kolontári iszapkatasztrófa kapcsán. Az országos törzshálózati mintavétel program keretében a felszíni vizek minőségi paraméterei rendszeresen ellenőrzésre kerülnek.

Városunk esetében különösen jelentős kérdés a felszíni vízfolyások által nyújtott rekreációs, turisztikai érték jóléti hasznosítása. Az utóbbi években számos ez irányú program zajlott a városban, hosszú távú megoldást azonban csak a Mosoni-Duna komplex vízgazdálkodási rehabilitációja jelenthet. Győr Megyei Jogú Város számos aktivitást hajtott végre és intézkedést vezetett be a felszíni és felszín

alatti vizek minőségi és mennyiségi védelme érdekében. Ezek között említhető – többek között – a győr-bácsi szennyvíztisztító telep bővítése, a szennyvízhálózat folyamatos fejlesztése, vagy éppen az európai színvonalú regionális hulladékkezelő telep megnyitása és ezzel párhuzamosan a régi hulladéklerakó rekultivációja.

Hulladékgazdálkodás

A hulladékkeletkezés alapvetően meghatározó faktor városunk környezeti állapotában. Az összesített hulladékkeletkezési adatok 2007 óta csökkenő tendenciát mutatnak, az összmennyiségben továbbra is az ipari hulladék dominanciája fedezhető fel. Pozitív változást jelent a hulladékon belüli veszélyes frakciók kisebb aránya is.

A közszolgáltatás gyakorlásán keresztül az önkormányzatnak ráhatása van a települési szilárd hulladék szelektivitására és ezáltal annak későbbi hasznosítási lehetőségeire. Városunkban folyamatosan bővül a szelektív gyűjtést lehetővé tevő gyűjtőszigetek száma, így nyújtva a lakosok számára reális alternatívát az ömlesztett gyűjtéssel szemben.

A hulladékból eredő környezetterhelések jelentős csökkentését eredményezte a Győr-sashegyi regionális hulladékkezelő központ megnyitása. A magas műszaki színvonalat és a jelenlegi elérhető legjobb technológiákat felvonultató telep elérhető alternatívává teszi a keletkező települési szilárd hulladék jelentős részének hasznosítását. A lerakásra kerülő hulladékon belüli biológiailag lebomló szervesanyag csökkentése érdekében bevezetésre került az ún. „kétkannás” gyűjtési módszer is.

A rendszer hatékony működésének sarokköve a használók, azaz a lakosság. Az ő környezettudatosságuk esszenciális fontosságú, ezért rendszeres kommunikációs szemléletformáló akciókkal támogatjuk őket.

Zaj

Városunk zajterheltségét alapvetően a közlekedés és az ipari üzemek határozzák meg. A jelentős közúti és vasúti, valamint a termelő üzemek működéséhez szükséges logisztikai forgalom sok esetben határérték közeli zajterhelést eredményez. Az ipari működésből származó zaj napjainkban már kevésbé jelentős, ez köszönhető annak, hogy a legtöbb létesítmény a lakóövezetektől távol, az Ipari Parkban működik.

A közlekedésből eredő zaj- és rezgésterhelésen forgalomszabályozás, kiváltó utak építése, meglévő útfelületek felújítása és zajvédelmi beruházások révén igyekszünk enyhíteni. Az elmúlt időszakban számos ilyen jellegű projekt zajlott. Szintén a belváros zajterhelésének csökkentését célozzák a tömegközlekedési fejlesztések (Pl.: City Busz), illetve a parkolási rend ez irányú átalakítása. A város településfejlesztési politikájában a zajvédelem kérdése kitüntetett figyelmet kap, célunk, hogy az új fejlesztések következtében a zajterhelési helyzet ne romoljon.

Hosszú távon a környezeti zajszennyezés csökkenését eredményezheti a város Stratégiai Zajtérképének elkészítése. Erről részletesebben a következő fejezetben szólnunk.

Természeti és épített értékek

Győr természeti értékekben gazdag település. Ez részben köszönhető számos felszíni vízfolyásának és annak is, hogy Magyarország egyik természeti értékekben leggazdagabb területe, a Szigetköz kapujában fekszik.

Kiemelt fontosságúnak tartjuk meglévő természeti értékeink megővését, melyhez a Polgármesteri Hivatal a szükséges forrást minden évben biztosítja. Új területek védelem alá vonását nem tervezük. Különösen fontos a természeti értékek emberközeli tétele és jóléti felhasználása. Ennek keretében zajlik folyamatosan a Püspökerdő fejlesztése, illetve további minta- és rekreációs parkok kijelölése és célzott fejlesztése.

A természeti értékek mellett a városvezetés nagy hangsúlyt fektet az épített környezet megővására, folyamatos fejlesztésére is. Győr Magyarország legszebb barokk belvárosát tudhatja magáénak. Az itt található épületek felújítása folyamatos, célunk az egyedi megközelítés helyett a tudatos, stratégiába ágyazott, rendszerszemponturnak fejlesztés (jó példa erre a Széchenyi Tét felújítása).

Az egyes tématerületeken belüli, 2011-ben zajlott aktivitásainkat a 2. fejezetben mutatjuk be részletesen.

1.3 Társadalmi, gazdasági változások

Az elmúlt években jelentős infrastrukturális és társadalmi fejlesztések zajlottak, melyek tovább erősítették a város régióban és a magyar gazdaságban betöltött vezető szerepét.

Városunk lakosság száma 2011-ben 131 564 fő volt. A 2011-es népszámlás adatai alapján, bár az ország lakosság száma folyamatosan csökken, Győr-Moson Sopron Megyében a korábbi adatokhoz képest a népesség száma emelkedett. Ugyanez a tendencia igaz Győrre is, ahol az utóbbi évek vonatkozásában szintén emelkedő tendenciát figyelhetünk meg. Ez köszönhető részben a megyébe és a városba irányuló bevándorlásoknak, de ezzel együtt annak is, hogy 2011-ben 3,7%-kal lassult a népességfogyás üteme megyénkben.

A korábbi évek tendenciáinak megfelelően tovább csökkent a lakásépítési aktivitás. A megyében 2011-ben mindössze 800 új lakást építettek, mely a fele a korábbi évben átadott számnak. Az építési kedv csökkenése elsősorban a társasházi beruházókat érintette, szerepük visszaesésével 2011-ben 93%-ra nőtt a lakossági építkezések aránya. A csökkenési tendencia azonban megfordulni látszik, hiszen a 2011-ben kiadott építési engedélyek száma 26%-kal haladta meg a megelőző évit. A tízezer lakosra jutó szám (23,1) így a második az országos rangsorban.

Győr-Moson Sopron Megye továbbra is az ország egyik legdinamikusabban fejlődő gazdasági régiója. A főváros mellett megyénk esetében az egyik legmagasabb a külföldi tőke behozatala. Meghatározó dominanciája ezen belül továbbra is a három legnagyobb városnak, Győrnek, Mosonmagyaróvárnak és Sopronnak van. A gazdasági szervezetek száma a tavalyi évben 75 433 volt, mely érték 2,5%-kal magasabb, mint 2010-ben. Ennek az értéknek jelentős része (közel 99%-a) kisvállalkozás, mindössze 1% tartozik a közép-, vagy nagyvállalkozások körébe. Győrben közel 22 300 gazdasági szervezet volt regisztrálva 2011-ben. Ez az érték nagyságrendileg megfelel a korábbi évek értékeinek. Városunk gazdasági helyzetének további lendületet adhat az AUDI HUNGARIA MOTOR Kft. új beruházása, melynek keretében a meglévő motorgyártási kompetenciával rendelkező telephely mellé, teljes vertikumú gépjárműgyártástelepül. Az új járműgyár alapkövét a tavalyi évben rakták le, a termelés kezdete 2013 közepére várható. A beruházás, a beszállítói kör bővülésén keresztül pozitív hatást gyakorol a kisebb vállalkozások helyzetére is. Szintén pozitív változás érezhető a tavalyi évben eszközölt beruházások területén is. 2011-ben megyénkben a gazdasági szervezetek 320,9 milliárd forint értékű fejlesztést valósítottak meg. Ez az érték messze meghaladja az országos átlagot és egyben az országos befektetések közel 10%-át jelentette. Az érték ilyen alakulására jelentős kihatással volt az előbbi bekezdésben említett Audi beruházás is. A munkakeresők száma a megyében 2011 év végén 10 977 fő volt. Ez közel 20%-kal alacsonyabb érték, mint a megelőző évben, egyben országos szinten is nagyon kedvezőnek tekinthető érték. A munkanélküliségi ráta értéke 5,3% volt, mely a legalacsonyabb rátát jelentette az országban. Győrben 2011 decemberében 6652 fő regisztrált álláskereső volt, ezzel a munkanélküliségi ráta itt a megyei átlagnál kissé magasabb (6,3%) volt. A tavalyi évben átlagban 115 ezer fő állt alkalmazásban a megyében, legjelentősebb részüket (közel 41%-uk) az ipar, azon belül is a gépjárműgyártás foglalkoztatta. A jövedelmi viszonyok is az országos átlag fölött alakultak. Az alkalmazásban állók havi átlag bruttókeresete 205,9 ezer forint volt, amely 6,4%-kal magasabb, mint a megelőző évben. A növekedés mértéke meghaladta mind az országos, mind pedig a nyugat-dunántúli értékeket is.

2. 2011 – KÖRNYEZETVÉDELMI AKTIVITÁSOK

Győr a városstratégia szintjére emelte az élhető, fenntartható környezet megteremtését. E cél elérése érdekében az elmúlt időszakban számos olyan projekt indult, vagy épp fejeződött be, amelyek hozzájárultak ehhez. A folyamatos és tervezett intézkedések lehetővé teszik a környezet állapotának javítását és ezzel az életszínvonal javulását is. A programok köre széles, felöleli a műszaki, technológiai fejlesztéseken túl a szemléletformálás kiemelten fontos területét is. A futó projektek mellett városunk sikerrel pályázott további olyan akciók megvalósítására is, melyek előrelépést jelenthetnek ezen a téren. A 2011-es évben ezen tevékenységek előkészítése is zajlott.

A következőkben röviden bemutatjuk a tavalyi év legfontosabb környezetvédelmi aktivitásait és betekintést nyújtunk a fejlesztések jövőbeli irányába is.

Stratégia

A jövőbeli fenntarthatósági intézkedések sikerét leginkább meghatározó terület a stratégia. Koherens és más részpolitikákba integrálódó környezeti, fenntarthatósági stratégiára van szüksége a városnak ahhoz, hogy a jövőbeli intézkedések hatásossága és a megvalósítás hatékonysága garantált legyen. A tavalyi évben megkezdődött a város egyik legfontosabb környezeti alapküldetésének tekinthető Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálatának előkészítése. A felülvizsgálat során felhaszná-
lásra kerülnek a 2010-es évben elfogadott helyi Fenntarthatósági Program (Local Agenda) tapasztalatai is. Célunk, hogy a felülvizsgálattal megújított programstruktúra harmóniában legyen a többi városstratégiai dokumentum vállalásaival, mely így a programledolgozás hatékonyabb megszervezését teszi lehetővé. A felülvizsgálat előreláthatólag 2012-ben zárul.

Közlekedés

Városunk környezeti állapotának egyik legmarkánsabb meghatározója a közlekedés. Az egyéni közlekedési szokásokban az elmúlt évtizedben beállt változások a motorizáció permanens növekedése új minőségi és mennyiségi kihívást jelent egy modern nagyvárosnak. A városi közlekedés helyzetét tovább nehezíti Győr esetében, hogy fontos tranzitcsomópont, valamint jelentős a munkába ingázók száma is. Mivel a közlekedési rendszer hatékony működése, valamint a mobilitásból származó emissziók alapvetően befolyásolják a lakosság jólétét, ezért a téma kiemelt prioritást élvez a városi döntéshozatalban. Az ezzel kapcsolatos fejlesztések három fő csoportba sorolhatók.

Folyamatosak a város úthálózatát érintő optimalizálások, valamint az infrastruktúra állapotának javítása útfelújítások által. A város új hídjának (Jedlik Ányos híd) 2010-es átadását követően a tavalyi évben elkészült a Révfallu városrészbe vezető másik híd, a Kossuth híd gyalogjárdájának burkolat-felújítása. A felújítással párhuzamosan a járdafelület kiszélesítésre is került, így lehetővé vált a kerékpáros forgalom biztonságos átvezetése is a hídon. A 87 millió forintból megvalósult beruházás egy újabb jelentős lépés a kerékpáros közlekedés fejlesztése terén.

A híd felújítása mellett 2011 egyik legfontosabb infrastrukturális fejlesztése az új rakparti út megépítése. A Móricz Zsigmond rakpart megépítésével lehetőség nyílt a Révfallu városrészről a Kossuth hídon át érkező forgalom belvárost elkerülő elvezetése. A 398 millió forintos beruházással érezhetően csökkent a forgalom a belvárosi utcákban. Az útpálya megépítése mellett a régi várfalon belüli terület utcáinak forgalmi rend átalakítása is lezajlott. Hosszabb távon célunk, hogy a közúti forgalom alternatív útvonalon való elvezetésének biztosításával a belváros forgalomcsillapított övezetté alakulhasson át.

A két korábban említett beruházás mellett több helyen is zajlottak útfelújítások városunkban. Ezek, amellet, hogy a közlekedőknek kedvezőbb, kényelmesebb feltételeket jelentenek, hozzájárulnak az adott szakaszok zaj és rezgésterhelésének csökkentéséhez is.

Kiemelt stratégiai célunk a városi tömegközlekedés folyamatos, utasorientált fejlesztése. Egy nagyvárosban az egyéni mobilitás egyik lehetséges alternatívája és egyben a forgalomból származó környezeti terhelések drasztikus csökkentésének megoldása az élhető, jó időbeli és térbeli ellátottságot kínáló, magas színvonalú tömegközlekedés. A városi közlekedést szervező Kisalföld Volán a Polgármesteri Hivatallal szorosan együttműködve folyamatosan optimalja járatainak útvonalát és sűrűségét. A tavalyi évben több vonali korrekcióra is sor került, melyek együttesen a jobb ellátottságot eredményeztek. A közösségi tömegközlekedés terén két kiemelt projekt is zajlott 2011-ben.

A 2010-es előkészítést követően kiépítésre került az az országosan is egyedülálló utastájékoztató rendszer, mely jelentősen megkönnyíti a tömegközlekedést használók életét. A Nyugat-Dunántúli Operatív Program társfinanszírozásával megvalósuló projekt során korszerű utastájékoztató oszlopok kerültek kiépítésre a kiemelt buszmegállókba. Ezeken az utazó közönség online időben tájékozódhat a megállót érintő járatok pontos érkezéséről, az esetleges késésekről, vagy útvonal módosításokról. A megállóknak jegyautomaták is kihelyezésre kerültek, ahol a vonaljegy mellett, akár a bérletet is megválthatják a lakosok. Ezzel párhuzamosan 115 helyi járatú autóbuszba szintén beszerelésre került az utastájékoztató rendszer, melyről az utasok információt kaphatnak a következő megállóról és az átszállási lehetőségekről. A járműveket GPS alapú rendszerrel is felszereltük, így a forgalomirányító központ valós időben tájékozódhat arról, hogy merre járnak és mennyire tartják a menetidőt az egyes járatok. Szükség esetén, kereszteződéshez érve a rendszer segítségével zöld jelzés kérhető az autóbusznak. A megvalósított fejlesztés pozitív fogadtatásra került az utazók körében.

A belváros járműforgalmának további csökkentése érdekében az azt érintő buszjáratok útvonala és menetrendje úgy került átalakításra, hogy még jobb eljutási lehetőségeket biztosítson a szolgáltatást igénybevevőknek. A tavalyi év egyik kiemelkedő újdonsága volt a helyi közlekedés terén az új City Busz elnevezésű körjárat beindítása. A Széchenyi István Egyetemről induló körjárat érinti a belváros legfontosabb pontjait, kedvező eljutási lehetőséget nyújtva mindenkinek. A napközben 15 perces sűrűséggel közlekedő járat használata ingyenes. A járat bevezetésével újabb jelentős lépést tettünk a tömegközlekedés vonzóvá tétele és népszerűsítése terén.

Városunk 2009-ben elfogadott Kerékpáros Fejlesztési Stratégiájával összhangban számos aktivitás zajlott az elmúlt évben. Mivel nagyon magas a kerékpárral közlekedők részaránya (közel 10%), ezért kiemelkedően fontos, hogy számukra biztonságos és kényelmes közlekedési lehetőségeket kínáljunk. A korábban megkezdett fejlesztéseket folytatva több helyen is épült kerékpárforgalmi sáv. További jelentős fejlesztést jelent az a 2011-ben elnyert és a Nyugat-Dunántúli Operatív Program által finanszírozott fejlesztés, melynek keretében közel 6 km új kerékpárút épülhet, becsatornázva a kerékpáros közlekedésbe a város négy központi településrészét (Nádorváros, Adyváros, Gyárváros, Marcalváros I.).

A beruházás 2012-ben kezdődik. Szintén 2012 évi fejlesztés lesz az 1-es számú főút mellett vezető Győrt Abdával összekötő, közel 3 km hosszúságú kerékpárút is. Ezzel a fejlesztéssel lehetőséggel nyílik, hogy a Győr közelében fekvő településről kerékpárral is kényelmesen és biztonságosan be lehessen jutni a városba.

A kerékpáros közlekedés népszerűsítése érdekében számos programot tartottunk, melyekről a későbbiekben, a szemléletformálás fejezetben lesz szó.

Energetika

Az elmúlt időszakban városunkban számos olyan program zajlott, mely az energiafelhasználás csökkentését, az energiahatékonyabb működést célozta. A tématerület kiemelt fontosságát az adja, hogy az energiafelhasználás jelentős befolyásolója a környezet állapotának mind lokális, mind pedig annál magasabb és komplexebb szinteken. Napjaink egyik legfontosabb kihívása ezért az energiahatékony működés megteremtése, a lehetőségekhez mérten az energiaigény csökkentése. Környezeti jelentőségén túl kiemelkedőek gazdasági vonatkozásai is, a takarékoság ebben az esetben költségcsökkenésben is mérhető. Az energiahatékonyág súlyának megfelelő figyelmet kap városunk stratégiai dokumentumaiban is.

Az elmúlt évben tovább folytatódtak az aktivitások ezen a területen is. Kiemelt célunk, hogy az önkormányzati üzemeltetésű épületek energiahatékonyágát javítsuk. Ennek érdekében készült el még 2008-ban a város önkormányzati épületeinek komplex energetikai felmérése. A felmérés tapasztalati bázisán azóta is zajlik az épületek tervezett felújítása. 2011-ben elkezdődött és még ebben az évben be is fejeződött a Móra Ferenc Általános és Középiskola, valamint a Szivárvány Óvoda és a Kodály Zoltán úti Bölcsőde komplex energetikai felújítása. A munkálatok során kicserélték a nyílászárókat, megtörtént a fűtéskorszerűsítés, a homlokzati hőszigetelés, valamint a földem víz- és hőszigetelése is. Különlegesen jó minőségű, háromrétegű nyílászárók kerültek beépítésre, melyekkel jelentős mértékben lehetett javítani az épület hőszigetelését. Kiemelendő az intézmény fűtési rendszerének fejlesztése, melynek során kialakították az önálló mérés és fűtés-szabályozás lehetőségét is. Az így létrejött több fűtési kör lehetővé teszi, hogy az iskolának mindig csak azokat a részeit fűtsék, amelyeket szükséges. A beruházások eredményeként közel 45%-kal lehetett csökkenteni az épületek energiaigényét.

Szintén ebbe a körbe tartozik a Bartók Béla út 53. A/B szám alatti lakóház energetikai korszerűsítése. A tavalyi évben befejeződött munkálatok során az épületen 120 m²-es napkollektor rendszert építettünk ki, mely jelentős részt vállal az épület használati melegvíz előállításában. A működés tapasztalatai pozitívak.

Fontosnak tartjuk, hogy tovább folytassuk a város önkormányzati tulajdonú épületeinek energiahatékonyság növelését célzó felújítását és így is pozitív példát mutathassunk városunk lakóinak. Ezt előkészítendő 2011-ben is folytatódta az épületenergetikai felmérések, melyek a korszerűsítések alapjául szolgálnak. A tavalyi évben 10 épület felmérése történt meg.

Szintén kiemelt célunk a városban található nagyszámú panelépület fokozatos energetikai korszerűsítése. A 2001-ben indult „panelprogram” városunk egyik sikertörténete. A tavalyi esztendőig több, mint 14 000 lakás újult meg, a program teljes költségvetése több, mint 10 milliárd forint volt. A tervezett felújítások a tavalyi évben is folytatódta. Egy nyertes pályázatnak köszönhetően újabb panelfelújítási mintaprojekt indulhatott el, melynek keretében 10 épület 325 lakásának felújítása történik meg. A projekt tervezett zárása 2012 elejére. A mintaprojekt különlegessége, hogy nem csak az épületek szigetelése és a nyílászáró cserék történnek meg, hanem minden épületen belül külön hőközpontot alakítanak ki. Így lehetővé válik az épületenkénti külön szabályzás és mérhetőség is. Emellett a lakások is egyedi hőmennyiségmérőkkel lettek felszerelve. A felújítások következtében a panel épületek „A” energiasztályba kerültek. A jövőben is folytatódni fognak a felújítási mintaprojektek, hiszen ez az a terület, ahol a környezet védelme, az életszínvonal növelése és a gazdasági megtakarítás is találkozik. Az újonnan kialakított, vagy felújított közútszakaszoknál korszerű, energiatakarékos lámpatesteket építünk be. Ez az intézkedés azért is jelentős, mert az energiatakarékosság mellett pozitív, követendő példát mutat a lakosoknak is. A jövőben is folytatjuk a közvilágítás fokozatos korszerűsítését.

Természetesen a jövőben is kiemelt célunk az energiahatékonyság növelése. Több konkrét projekt is előkészítés alatt áll, vagy épp már megtörtént az előkészítése. Példaként említhetjük a Dél-Kelet Európai Transznacionális Együttműködési Program (SEE – South East Europe Transnational Programme) keretében kidolgozott és támogatásra érdemesnek ítélt „ATRIUM” projektet (‘Architecture of Totalitarian Regimes of the XX. Century In Urban Management – ‘A 20. századi totalitárius rezsimok építészetének kezelése a város-menedzsmentben), melynek beruházási előkészítése a tavalyi évben megtörtént. A projekt keretében többek között megújul és energetikailag is korszerűsödik a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár is. A konkrét átépítési, fejlesztési tervek 2011 év végére elkészültek.

Hulladékgazdálkodás

A városi környezet egyik legkarakterisztikusabb környezeti meghatározója a hulladék. Társadalmi jelentőségét és a témát övező érdeklődést többek között annak is köszönheti, hogy a mindennapokban folyamatosan fizikálisan jelen van, továbbá a hulladékelszállításért fizetendő díjon keresztül közvetlen befolyással bír az egyes családok költségvetésére. Mindezek mellett a hulladék nyers- és alapanyag forrás is lehet, melyet újrahasználni, újrahasznosítani lehet és kell is. A hulladékok újrahasznosítása amellett, hogy ökológiailag kedvező és indokolt lépés gazdaságilag is jelentős tényező.

Városunk a Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagjaként fontos szerepet tölt be a regionális hulladékgazdálkodási helyzet javításában. 2009 óta a keletkező, lerakásra kerülő hulladék

az európai uniós normáknak megfelelő modern Győr-sashegyi hulladékkezelő központba kerül. A lakosság szelektív gyűjtőszigetek és ingyenes hulladékudvarok hálózata segítségével vehet részt aktívan a szelektív hulladékgyűjtés megvalósításában. A hulladékkezelő központban lehetőség van a mechanikai-biológiai hulladékkezelésre is, melynek segítségével az egyébként lerakásra kerülő hulladék energetikai hasznosítására is lehetőség nyílik. Célunk, hogy 2016-ra a városunkban keletkező hulladéknak közel felét anyagában hasznosíthassuk. A kétkukás gyűjtési rendszer (külön barna fedeles kuka a biológiailag lebomló hulladékok részére) segítségével jelentősen csökkenteni tudjuk a lerakóra kerülő biológiailag lebomló hulladékok mennyiségét. Természetesen folyamatosan felülvizsgáljuk rendszerünk működését és törekszünk annak finomhangolására. Az elmúlt időszak tapasztalatai, a lakossági bejelentések, valamint az edény-telítettségi adatok alapján folyamatosan optimalizáljuk a szelektív hulladékgyűjtési járattervünket, így kínálva egy mindig hatékony megoldást a lakosság számára.

Az egész rendszer hatékony működtetésének kulcsa a lakosság tudatossága e téren. Kiemelt kérdés, hogy a rendszer minden használója tisztában legyen azzal, hogy miért fontos az ő részvétele és, hogy mit tud tenni a működés sikere érdekében. A környezettudatos szemlélet fokozása érdekében rendszeresen tartunk kommunikációs akciókat, vagy épp nyílt napokat, melyek keretében igyekszünk a témát közelebb hozni az emberekhez. A lakosság környezeti szemléletének javulására jó példa, hogy 2011-ben a tervezetthez képest közel 30%-kal magasabb volt a szelektív gyűjtőszigetekeken elhelyezett csomagoló anyagok mennyisége. Ezzel párhuzamosan jelentősen emelkedett a hulladékudvarok lakossági látogatottsága is. Sikereinket és a szemléletformálásba fektetett energiát a szakma a 2009-ben alapított Arany Hangya Díj 2011-es odaítélésével (regionális kategóriában) ismerte el. A díjat minden évben olyan önkormányzatoknak adományozzák, amelyek a környezet és fenntarthatósági szempontokat szem előtt tartva a korszerű hulladékgazdálkodási szemléletet próbálnak érvényesíteni. Az önkormányzatokon túl egyetemi kategóriában is osztanak díjat, itt olyan dolgozatot díjaztak tavaly, amely a már lerakott hulladékból próbál visszanyerni minél több hasznos anyagot.

2011 egyik legfontosabb hulladékgazdálkodási projektje a bezárt Pápai úti hulladéklerakó rekultivációjának befejezése volt. A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás a KEOP keretében nyert pályázatot a munkálatok kivitelezésére, mely a Pápai úti lerakón túl további 42 hulladéklerakó rekultivációját érintette a Társulás területén. A projekt teljes költségvetése közel 5,2 milliárd forint volt. A hulladéklerakó előírás szerinti rekultivációja 2011 őszére befejeződött, így a hulladéktest többé már nem jelent környezetbiztonsági kockázatot.

Vízvédelem

Győr a vizek városa, topográfiáját alapvetően meghatározza a város területének négy fő vízfolyása, a Mosoni-Duna, a Rába, a Rábca és a Marcal. Mint ilyen, a város életében mindig kiemelt témakör a vízvédelem, illetve a vízrendezés. Városunk hosszú távú céljai között szerepel a vizek közelebb hozása az emberekhez, a turisztikai, rekreációs célú hasznosítás elősegítése.

Az elmúlt években egyre nagyobb problémát jelentenek a nagy mennyiségű csapadék kapcsán kialakuló belvíz és helyi vízkárok. 2011-ben ezért városunk a Nyugat-dunántúli Operatív Program keretében pályázott a Helyi és térségi jelentőségű vízvédelmi rendszerek fejlesztése (NYDOP-4.1.1/B-11) pályázati felhívásra. Célunk, hogy négy városrészben (Adyváros, Szabadhegy, Gyirmót – Ménfőcsanak, Kísbácsa) a belterületre hullott csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetését biztosítsuk. A projekt többek között már meglévő infrastruktúrák állapotának javítására, valamint új elvezető rendszerek kiépítésére irányul. A jövő év elejei pályázati döntést követően a megvalósítás 2012-re várható.

Zajvédelem

A zajvédelem területén a tavalyi év legfontosabb történése a Környezet és Energia Operatív Program keretén belül, stratégiai zajtérképek és zajcsökkentési intézkedési tervek készítésére kiírt pályázati konstrukció elnyerése volt. A pályázat keretében városunk 63,1 millió forintot nyert arra a célra, hogy elkészítse a város stratégiai zajtérképét. Ezzel városunk teljes mértékben meg fog felelni a 280/2004. (X.20.) Kormányrendelet előírásainak. A sikeres közbeszerzési eljárást követően még a tavalyi évben kiválasztásra került az a konzorcium, amely a konkrét méréseket, a szoftveres elemzést, zajtérkép elkészítést és a kapcsolódó intézkedési terv összeállítását fogja végezni. Előreláthatólag a 2012-es év folyamán elkészül és elfogadásra kerül a stratégiai zajtérkép.

Szemléletformálás

A környezet állapotának javítása nagyon nagy mértékben függ a lakosság elköteleződésétől, környezet-tudatától. Ezért talán legfontosabb feladatunk a környezetvédelmi szemlélet erősítése városunk lakói körében. Különösen fontos célcsoport ezen belül a gyerekek, fiatalok, hiszen ők lesznek, akik a jövőben tevékenyen részt vállalnak környezetünk formálásában. Városunk felismervén ezt a tényt már régóta kiemelt figyelmet szentel ennek a területnek. Számos ezzel kapcsolatos rendezvényt támogatunk, melyek közül több komoly tradícióval rendelkezik.

Városunk immár tizenegyedik alkalommal vett részt az Európai Mobilitási Hét rendezvényén, melynek célja, hogy felhívja a figyelmet az egyre emelkedő mértékű közlekedési igények kielégítése miatti

problémákra. Az Európai Unió által útjára indított kezdeményezés célja, hogy a figyelemfelkeltés mellett alternatívákat is kínáljon a közlekedők számára. Városunk, immár hagyományosnak mondható módon, nem csak a rendezvény részét képező Autómentes Napot, hanem a teljes mobilitási hét programját megszervezte. Ebben többek között ismeretterjesztő és szakmai rendezvények, szórakoztató és kerékpáros programok is szerepeltek. Győr teljes mértékben elkötelezett a fenntartható mobilitás terén és a jövőben is kiemelt figyelmet fog fordítani ilyen rendezvények szervezésére.

A tavalyi évben sikerrel pályáztunk a Környezet és Energia Operatív Program keretein belül a fenntartható közlekedés ösztönzésére. A „Közlekedj tudatosan! – Fenntartható közlekedést ösztönző szemléletformáló kampány Győrben” pályázat keretein belül célunk elsősorban a fiatalok szemléletformálása, a fenntartható közlekedési módok megismertetése. A program több kulcselemet is tartalmaz, ilyen például a „Bringázz a suliba” kampány, a fenntartható közlekedési fizika roadshow, a „Varázsbusz”, amely a város két legforgalmasabb külső kerületéből, Győr-Ménfőcsanakról és Győr-Szentivánról szállította az utasokat a városba. Az Erzsébet ligetben ingyenes kerékpár kölcsönző nyújtott lehetőséget a fiataloknak, hogy biztonságos körülmények között sajátíthassák el a kerékpározás „tudományát”. Érdekessége a kampánynak a „Bringavonat”, melynek keretében öt iskola diákjai reggelente és délutánonként, a tanítás befejeztével több útvonalon, konvojszerűen járják végig az adott városrész iskoláihoz vezető oda- és visszautat. Szintén ennek a projektnek a keretében állítottunk fel egy fenntartható közlekedési standot a Győrköcsfesztiválon is. A projekt 2011 szeptemberében kezdődött és 2012 augusztusáig tartott.

2011-ben immár ötödik alkalommal hirdette meg városunk a „Szép környezet – Jó közérzet” helyi környezetszépítő versenyt. A vetélkedés célja, hogy az azon induló magánszemélyek és lakóközösségek megmutathassák, hogy milyen gondosan ügyelnek lakókörnyezetük szépségére, mennyire fontos nekik az, hogy kertjük szépen kialakított és gondozott legyen. A verseny érdekessége, hogy az értékelés során környezetvédelmi szempontok (például az, hogy megoldották-e a komposztálást, vagy a szelektív hulladékgyűjtést) is figyelembe vételre kerültek. A verseny sikerét bizonyítja, hogy évről évre emelkedik a jelentkezők száma és az, hogy a döntőbíráknak is egyre nehezebb dolguk van a választásban.

A fenntarthatóság és a környezetvédelmi szemléletformálás fontossága miatt városunk új honlapot indított Környezetbarát Győr (www.kornyeztbaratgyor.hu) címmel. A honlapon számos információ elérhető városunk környezetvédelmi aktivitásairól, futó projektjeiről, jövőbeli fenntarthatósági terveiről. Célunk, hogy a honlap egy olyan aktuális, interaktív információs forrásként szolgáljon, melyet a lakosok szívesen és gyakran használnak és hozzájáruljon ahhoz, hogy az emberek átérezzék a téma fontosságát és megismerjék saját szerepüket a jövő fenntartható formálásában.

3. RENDSZERKÖZPONTÚSÁG - KÖRNYEZETMENEDZSMENT RENDSZER MŰKÖDÉS KÖZBEN

Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala immár 5 éve működtet környezetmenedzsment rendszert, melyet az Európai Unió EMAS Rendelete szerint hitelesített. Jelentősége abban áll, hogy segítséget nyújt a fenntarthatóság irányába tett lépések szervezett és hatékony módon történő megvalósításában.

Rendszer és szervezet – élő megoldások

2011-ben a Polgármesteri Hivatal jelentős átalakuláson ment keresztül. A korábbi osztálystruktúrát január 1-től felváltotta a centralizáltabb főosztályi megközelítés. Az új rendszerben öt főosztály jött létre (Gazdálkodási-; Hatósági-; Humánpolitikai-; Településfejlesztési- és Városmarketing, kulturális és sport Főosztály). A főosztályokon túl létrejött a Jegyzői Kabinet is, aminek feladata a Hivatal működésének biztosítása.

A szervezeti átalakítás alapján érintette a környezetmenedzsment rendszer alkalmazási területét is. A rendszer 2007-es kiépítésekor a bevont szervezeti egységek a Városépítési Osztály és a Környezetvédelmi Csoport voltak. 2010-ben a szervezeti átstrukturálások következtében a Városépítési Osztály két másik csoporttal olvadt össze, így létrehozva a Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztályt. A 2011 év eleji változás során létrejövő Településfejlesztési Főosztály tevékenységi körébe a városépítési feladatok mellett immár a városfejlesztés témaköre, így módon többek között a főépítési feladatkör is integránsan beletartozik. Innentől kezdve az EMAS környezetmenedzsment rendszer hitelesítési területe is a Településfejlesztési Főosztályra bővült.

Párhuzamosan az átalakításokkal a környezetvédelmi referens feladatköre is átkerült a Hatósági Osztálytól a Településfejlesztési Főosztályra. A funkció közvetlenül a főosztályvezetőhöz lett rendelve, ezzel is mutatva a témakör stratégia fontosságát. Ezzel a változással a környezetvédelmi pozíció elismertsége és stratégiai beágyazódottsága emelkedett, lehetővé téve azt, hogy a fenntarthatósági szemléletet már a hosszú távú tervek meghatározásakor és a tervezés fázisában érvényesíthessük. A korábbi szervezetben létező Környezetvédelmi Csoportba tartozó hatósági feladatok az átalakítás során a Hatósági Főosztály felelősségi körébe kerültek.

A hitelesítés területének megváltozása egyértelműen jelzi azt a szándékunkat, hogy a környezetmenedzsment szemléletet minél magasabbra pozícionáljuk a szervezet működésében. Az új struktúrával az EMAS rendszernek immár lehetősége nyílik a stratégiai, fejlesztési döntésekben való részvétellel és azok befolyásolására. Az új felelősségi kör mennyiségileg és minőségileg is komolyabb részvételt, munkát kíván.

Környezeti politika

2011 aktivitásai az EMAS rendszerben

Az elmúlt év több szempontból is új kihívásokat jelentett a környezetmenedzsment rendszer működtetésében. Az egyik legfontosabb feladatunk a Hivatal szervezeti átalakulásnak (Főosztályi struktúra) leképezése volt a környezetmenedzsment rendszerben. A változások alapvetően bővítették az EMAS rendszer körét, valamint a működtetésben részt vevő munkatársak számát is. Az új stratégiai témakörök integrálása szükségessé tette számos rendszerelem (többek között a környezeti tényezők és –hatások elemzése, környezeti indikátorrendszer, stb.) felülvizsgálatát, esetleges átdolgozását. Az ehhez kapcsolódó feladatokat elvégeztük, folyamatainkat aktualizáltuk.

Szintén összetett tevékenységet jelentett első hitelesítési ciklusunk lezárása. A több, mint 3 év működés elteltével számos tapasztalat összegyűlt a rendszerrel kapcsolatban, melyeket összegyűjtöttünk és kiértékelünk. Az így megszerzett tudást felhasználtuk a következő hitelesítési ciklus megtervezéséhez. Az egyik legfontosabb ehhez kapcsolódó feladat a 2007-2010 közötti környezetvédelmi program lezárása és kiértékelése volt. Az előző ciklusban definiált 52 környezetvédelmi program pont jelentős részét (47 darab – 90%) megvalósítottuk. Mindössze 5 olyan program pont volt, melynek teljes lezárása nem teljesült a három éves hitelesítési ciklus alatt. Ezek közül is mindössze egy olyan akadt („Módszertan kidolgozása az alvállalkozók tevékenységének rendszeres ellenőrzésére”), melynek

megvalósítása nem kezdődött meg. A fennmaradt öt programpontot átütemeztük a következő környezetvédelmi program időszakára. Mivel több olyan stratégiai jelentőségű terület is van, amelyek folyamatos fejlesztése szükséges, ezért a 2011-2013 közötti környezetvédelmi programban is folytatólagosan szerepelnek (többek között ilyenek például a hivatali működéshez kapcsolódó erőforrás-használatok csökkentésének céljai). A korábbi hitelesítés ciklus tapasztalatait felhasználva kidolgozott, második ciklusra vonatkozó program a korábbihoz képest kevesebb, 36 programpontot tartalmaz. Az alacsonyabb szám azonban nem jelent kisebb komplexitást. Továbbra is fontosnak tartjuk, hogy a közvetlen működéssel összefüggő célokon kívül, olyan kihívások is szerepeljenek a programok között, melyek túlmutatnak közvetlen környezeti tényezőinken és sokkal inkább stratégiai jelentőségűnek (tovagyűrűző, összetett hatás miatt) tekinthetők.

A korábbi időszakhoz képest kissé elcsúsztatva, 2011-ben sikeresen lezajlott a környezetmenedzsment rendszer első újrahitelesítése. A hitelesítő nem talált eltérést környezetmenedzsment rendszerünk működésében.

Környezeti tényezőink

2011-ben, a ciklus zárásához kötődően ismételt elvégeztük környezeti tényezőink és –hatásaink elemzését. Az elemzés során figyelembe vételre kerültek a szervezeti változásból és a stratégiai területek bővüléséből származó változások is. Az újbóli értékelés megerősítette, hogy a közvetlen működés legfontosabb tényező-hatás párijai továbbra is változatlanok. Emellett természetesen feltártuk és rangsoroltuk azokat a környezeti tényezőinket is, amelyek a Polgármesteri Hivatal működésének közvetett hatásaihoz tartoznak. Ez utóbbiak menedzselése szintén kiemelt feladatunk, hiszen ezek révén tudunk az egész város környezeti állapotára és annak javítására alapvetően hatást gyakorolni.

Környezetvédelmi programunk összeállítása során, illetve a napi működés megtervezése során törekszünk arra, hogy az ezekhez a tényező-hatás párokhoz tartozó környezeti teljesítményünket folyamatosan monitorozzuk és javítsuk. Ezzel kapcsolatos intézkedéseket találhatnak a 2., illetve az elért eredményeket a 4. fejezetben.

Jogi megfelelés

A Polgármesteri Hivatal EMAS rendszerben résztvevő szervezeti egységére vonatkozó környezetreleváns jogszabályok köre meglehetősen szűk. Környezetmenedzsment rendszerünk működtetése során kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy aktivitásaink minden téren a jogszabályi elvárásoknak megfelelően történjenek, hiszen ez egyben az EMAS Rendelet egyik legfontosabb elvárása. A folyamatos megfelelés biztosítása érdekében jogszabálykövető rendszert működtetünk, melynek mindenkori aktualitásáról a környezetvédelmi referens gondoskodik. Köszönhetően a tudatos és alapos munkának az elmúlt évben sem volt semmilyen jogszabályi nemmegfelelésünk.

A szűken vett működéshez köthető jogszabályi kérdések mellett jóval nagyobb potenciál kínálkozik az önkormányzat jogszabályalkotó tevékenységén keresztül. Önkormányzati rendeleteink során, a lehetőségekhez mérten figyelembe vesszük a fenntarthatósági kérdéseket és beépítjük azokat a joganyagokba. Szabályozási struktúráinkban igyekszünk a környezeti érdekeket szem előtt tartani és támogatni.

Vállalásaink – fejlődés tudatosan

Környezetmenedzsment rendszerünk alapvetően hozzájárul ahhoz, hogy az érintett szervezeti egységek és rajtuk keresztül közvetett módon a teljes Polgármesteri Hivatal környezeti teljesítménye javuljon. Azért, hogy erőforrásainkat hatékonyan és célzottan tudjuk felhasználni, környezetvédelmi programot alkottunk, melyben rögzítettük középtávú céljainkat. Az első hitelesítési ciklus 2010-es kifutásával lezártuk a 2007-2010 között életben lévő környezetvédelmi programunkat és megalkottuk a következő ciklusra vonatkozó 2011-2014 közötti programcsomagot. Az új programok összeállításakor felhasználtuk a korábbi időszak tapasztalatait, különösképp figyeltünk arra, hogy a megtervezett intézkedések megvalósítását ne befolyásolják például a szervezetben esetlegesen bekövetkező változások.

A második hitelesítési ciklusra összeállított környezetvédelmi program egyértelműen tükrözi azt a törekvésünket, hogy a környezeti teljesítmény javítását stratégiai, tovagűrűző lehetőségként értelmezzük. Ezért az irodai működéssel összefüggő programokon túl olyan programpontokat is rögzítettünk, melyek komplexitásuk és stratégiai jellegük révén a teljes városi működésre, illetve a környezet állapotára is kihatással vannak. Tudjuk, hogy mint a város életét szervező intézménynek felelősségünk van a fenntarthatósági szemlélet megvalósítása és a példamutatás terén, ezért környezetvédelmi programjainkban próbáltunk inspiratív és valóban jövőbe mutató, ténylegesen értéket teremtő vállalásokat rögzíteni. Megfelelve a Rendelet által elvártaknak, ahol lehetőség nyílt rá, a programokhoz konkrét számszerűsített vállalásokat is rögzítettünk.

Célunk, hogy a környezeti teljesítmény javítsa, a környezet állapotának jobbítása, a fenntarthatósági szemlélet előtérbe helyezése ugyanazzal a jelentéstartalommal és ugyanazzal a kötelezettséggel bírjon minden városstratégiai dokumentumban. Ezért például a város Települési Környezetvédelmi Programjának aktualizálása során figyelembe vettük és a lehető legnagyobb mértékben integráltuk az EMAS rendszer keretében elfogadott környezetvédelmi programunkat.

A 2011/2012-re vállalt feladatainkat időarányosan sikerült teljesítenünk. A következőkben számot adunk arról, hogy az elmúlt évben, mely programpont kapcsán milyen előrehaladást értünk el.

Sorsz.	Környezeti cél	Konkrét célkitűzés	Intézkedés	Határidő	Teljesültség	Megjegyzések
Irodai környezetvédelmi tényezőkkel kapcsolatos programok						
1.		Villamos energia felhasználásának 2 % os csökkentése (Bázis 2010.)	Városháza villamos rendszerének korszerűsítése, energiatakarékos lámpatestek alkalmazásával (III. ütem)	2013/12	75%	2011 októberében lezárult a Városháza villamos rendszer felújításának III. üteme is, konkrét monitoring adatok 2012 vonatkozásában várhatók.
2.	Környezeti elemek takarékos használata	Irodai vízfelhasználás 5 %-os csökkentése (Bázis 2010)	A Városháza vizesblokkok felújítása, energiatakarékos vízfelhasználás kiépítése	2012/12	75%	A 2011-es évben 3 vizesblokk felújítása megtörtént. A vizesblokkok további felújítása folyamatos.
3.		Újrahasznosított papír arányának növelése a Polgármesteri Hivatal irodai papírfelhasználásban	Irodaszer közbeszerzés kiírásakor újrahasznosított papír arányának meghatározása, 15%-ra	2013/12	50%	A programpont vizsgálata folyamatban van.
4.	Hulladék-szelektivitás fokozása	Szelektív hulladékgyűjtés fokozása	Szelektív hulladékgyűjtő edények elhelyezése a Városháza összes főosztályán	2012/06	75%	A megvalósítás folyamatban van, a programpont várható lezárása 2013-ra várható.
5.		Munkatársak környezeti szemlélet-formálásának, aktivitásának erősítése	Tudásmegosztás fenntarthatósági témában évente egy alkalommal	2013/12	100%	A tervezetnek megfelelően a programpont megvalósult. Ezen túl cél a rendszer működtetésében érintett munkatársak folyamatos továbbképzése, melynek keretében egy munkatárs energetikai auditor képzettséget szerzett.
6.	Szemlélet-formálás	Környezetvédelmi munkatársat foglalkoztat a szervezet	Környezetvédelmi referens munkakörének fenntartása	2013/12	100%	A környezetvédelmi referens munkaköre közvetlenül a Településfejlesztési Főosztály főosztályvezetőjéhez rendelt funkcióként létezik.
7.		Fenntarthatósági terv készítése és annak rendszeres felülvizsgálata	A Local Agenda 21 Program felülvizsgálata	2013/12	100%	A Local Agenda 21 Program 2010-ben elfogadásra került, a benne rögzített elveket felhasználtuk a Települési Környezetvédelmi Program aktualizálása során. A LA21 program felülvizsgálata 2013 évre tervezett.
8.		Munkatársak környezeti szemlélet-formálásának, aktivitásának erősítése	EMAS/fenntarthatósági/energiatakarékos konferencia megrendezése évente egy alkalommal	2013/12	100%	Az elmúlt időszakban 13 saját tulajdonú intézménynek lett tartva fenntarthatósági témájú konzultáció.
Nem irodai környezetvédelmi tényezőkkel kapcsolatos programok						
1.		Önkormányzati tulajdonú épületek energetikai felmérése	Felújítási, ingatlan- gazdálkodási döntések alapjául szolgáló átfogó felmérés	2012/12	75%	Az önkormányzati tulajdonba tartozó ingatlanok energetikai felmérése folyamatos. A 2011. évben 10 épület felmérése történt meg.
2.	Környezeti elemek takarékos használata	Önkormányzati tulajdonú épületek komplex energetikai korszerűsítése	Felmérések, korszerűsítési tervek alapján legalább három önkormányzati tulajdonú épület komplex energetikai felújítása	2013/12	100%	2011. évben a következő épületek energetikai korszerűsítése zajlott, vagy kezdődött el: <ul style="list-style-type: none"> Móra Ferenc Általános és Középiskola Szivárvány Óvoda Kodály Zoltán úti Bölcsőde Bartók Béla út 53. A/B alatti lakóház Városháza energetikai felújításának III. üteme
3.		Konkrét számadatok gyűjtése a megtakarítható	Megújuló energia hasznosításra irányuló mintaprojektek létrehozása	2012/12	100%	Ilyen mintaprojekt volt például a Bartók Béla út 53. A/B alatti lakóházra szerelt 120 m ² napkollektor rendszer.

Sorsz.	Környezeti cél	Konkrét célkitűzés	Intézkedés	Határidő	Teljesültség	Megjegyzések
energia mennyiségéről rendszer.						
4.		Közvilágítás energiafelhasználásának csökkentése	A még korszerűtlen aktív elemek energiatakarékos cseréje	2013/12	75%	2013-ig közel 3000 lámpatest cseréje van betervezve. A projekt kezdete óta, 2011 év végéig 4000 db lámpatest cseréje valósult meg. Az új beruházásoknál (Pl.: zebrák, átkelőhelyek) LED-es megvilágításokat installálunk.
5.		Kerékpáros közlekedés arányának növelésére ösztönzés	Közterületen lévő kerékpártámaszok számának folyamatos fejlesztése, bővítése, 60 db elhelyezése melyből 10 db fedett	2012/12	25%	A programpont megvalósítása pályázati úton fog megtörténni. A megvalósítás 2012-ben elkezdődik, lezárása 2013-ra várható. A projekt keretében 75 darab (melyből 41 darab fedett) kerékpártámasz elhelyezése tervezett.
6.	Környezetbarát közlekedési módok támogatása	Kerékpáros közlekedés arányának növelésére ösztönzés	Kerékpáros közlekedési hálózat bővítése, 15 km új kerékpárút építése az Audi-beruházás és a Jedlik-híd építése kapcsán	2013/12	100%	A beruházások megvalósultak, összesen 13 km kerékpárút kialakítása történt meg.
7.		A munkatársak szolgálati kerékpár használatának növelése	Nyilvántartási rendszer létrehozása, kerékpárhasználat ösztönzése	2013/12	75%	2011 óta mind a részönkormányzati hivatalok, mind pedig a Polgármesteri Hivatal fenntartásában lévő intézményeknek is lehetőségük nyílik szolgálati kerékpár használatára. A Hivatal tulajdonában álló kerékpár flotta állománya folyamatosan bővül.
8.		Biológiai jellegű védekezés arány növelésének megvizsgálása	Környezetbarát módszerekkel történő szúnyog- és rágcsáló gyérítés elősegítése	2013/12	100%	A szúnyog- és rágcsálógyérítés engedélyezett készítményekkel és módszerekkel zajlik.
9.		Zöldlistás vegyszerek alkalmazási lehetőségének megvizsgálása	A zöld listás vegyszerek használatának ösztönzése, arányának növelése	2013/12	25%	A programpont vizsgálata folyamatban van.
10.		Kiszórt anyag mennyiségi optimalizációjának megvizsgálása	A téli síkosság mentesítés során való környezetbarát módszerek használatának elősegítése	2013/12	25%	A programpont vizsgálata folyamatban van.
11.	Környezetterhelés csökkentése	Légszennyezettség csökkentése	P+R parkolók bővítése, fejlesztése	2013/12	100%	2009-ben adták át a városközpont peremén lévő Révai parkolóházat. Jelenleg folyamatban van a Dunakapu tér komplexrekonstrukciója és funkcióbővítő fejlesztése. Ennek keretében mélygarázs építése is szerepel a tervek között.
12.		Légszennyezettség csökkentése	Útmosások számának növelése	2013/12	100%	A GYŐRSZOL a száraz, nyári időszakokban rendszeresen végez útmosásokat. A tavalyi évben összesen közel 5 000 000 m ² mosása történt meg.
13.		Légszennyezettség csökkentése	A tömegközlekedési ellátottság, járatsűrűség felülvizsgálata az új közlekedési nyomvonalak és útfelújítások tekintetében	2013/12	100%	A Kisalföld Volán Zrt. a Polgármesteri Hivatallal szoros együttműködve folyamatosan felülvizsgálja és optimalizálja a járatok útvonalát és sűrűségét. 2011-ben is több korrekcióra került sor.
14.		Zajterhelés csökkentése	Rendszeres, környezetvédelmi zajmérés havonta legalább egyszer, valamint Városi zajterkép elkészítése	2013/12	100%	2011-ben városunk pályázati összeget nyert stratégiai zajterkép és az ahhoz kapcsolódó zajvédelmi intézkedési terv elkészítésére. Sikeres közbeszerzési eljárást követően kiválasztásra került a kivitelező konzorcium. A mérések, valamint a konkrét zajterkép és intézkedési terv összeállítása 2012 folyamán lezajlott. A pályázati konstrukcióba foglaltan lehetőség nyílik mobil zajmérő berendezés beszerzésére is és így a jövőben biztosított lesz a rendszeres zajmérés.

Sorsz.	Környezeti cél	Konkrét célkitűzés	Intézkedés	Határidő	Teljesítés	Megjegyzés
						2011-ben városunk pályázati összeget nyert stratégiai zajtérkép és az ahhoz kapcsolódó zajvédelmi intézkedési terv elkészítésére. Sikeres közbeszerzési eljárást követően kiválasztásra került a kivitelező konzorcium. A mérések, valamint a konkrét zajtérkép és intézkedési terv összeállítása 2012 folyamán lezajlott. A pályázati konstrukcióba foglaltan lehetőség nyílik mobil zajmérő berendezés beszerzésére is és így a jövőben biztosított lesz a rendszeres zajmérés.
15.		Vízbázis védelemének kialakítása	Révfalui víz bázis megóvása, Sárás városrészen szennyvízhálózat kiépítésével	2013/13	75%	Sárás városrész szennyvízhálózatának kiépítésének I. üteme megvalósult, mintegy 70 ingatlant érintett. A további három ütemhez a tervdokumentációk elkészültek.
16.		Többlet zöldfelület fejlesztés megvalósítása az előírt minimális zöldfelületi arányhoz képest	Közterületek felújítása során, az eredeti állapothoz képest többlet zöldfelület, védő fásítás kialakítása	2013/12	100%	A faállomány mennyiségi fenntartása beruházásoknál folyamatos, többlet zöldterület kialakítása a Széchenyi István Egyetemet és a Jedlik Ányos hidat érintő beruházások során megvalósult.
17.		Város területén történő, illetve folyamatban lévő fejlesztések, beruházások hatására megnövekvő járműforgalom környezetterhelő hatásának csökkentése	Tehermentesítő utak és körforgalmak építése	2013/12	75%	A tavalyi évben az AUDI HUNGARIA MOTOR Kft. járműgyári beruházási döntésével párhuzamosan döntés született a várost keletről elkerülő út építéséről is. A beruházással jelentősen lehet csökkenteni a belvárosban keresztülhaladó forgalom mértékét. A kivitelezés előreláthatólag 2012-ben indul.
18.		Kevésbé környezetterhelő anyagok, műszaki megoldások vizsgálata közvilágítás terén		2013/12	75%	Lásd „Nem irodai környezetvédelmi tényezőkkel kapcsolatos programok” 4. pont.
19.	Hulladék-szelektivitás fokozása	Lakossági hulladékgyűjtő udvarok számának növelése	Összesen 160 szelektív hulladékgyűjtő sziget kialakítása Győr közigazgatási területén		100%	A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási projekt keretében kiépült a szelektív hulladékgyűjtés rendszere a városban. A lakókat 160 szelektív hulladékgyűjtő sziget és 7 hulladékgyűjtő udvar várja. Célunk a kihasználtság fokozása és a szelektivitási arány növelése.
20.		Városi Környezetvédelmi Program megújítása		2012/12	100%	2011-ben döntés született a Települési Környezetvédelmi Program megújításáról. A tényleges aktualizálás 2012-ben megtörtént.
21.	Fenntarthatóság	Fenntarthatósági szempontok bevezetése a beszerzéseknél	A környezeti menedzsment rendszerrel rendelkező beszállítók előnyben részesítése a közbeszerzések során	2013/12	25%	A programpont vizsgálata folyamatban van.
22.		Fenntarthatósági szempontok bevezetése a beszerzéseknél	A környezeti szempontból előnyösebb eszközök, termékek, alapanyagok előnyben részesítése a beszerzéseknél	2013/12	25%	A programpont vizsgálata folyamatban van.
23.	Környezeti tudatformálás	Nyilvánosság számára aktuális környezeti információkhoz való hozzáférés rendszeres fenntartása	Győr Megyei Jogú Város honlapján a "Környezetünk hírei" funkció fenntartása és folyamatos frissítése	2013/12	100%	Célunk a lakosság és az érdekelt felek folyamatos tájékoztatása a környezetvédelem terén tett erőfeszítéseinkről. A város honlapján ezek az információk megtekinthetők. A tavalyi évben indítottuk a „Környezetbarát Győr” honlapunkat, melyen az érdeklődők minden fontos környezetvédelemmel kapcsolatos hírről informálódhatnak.

Sorsz.	Környezeti cél	Konkrét célkitűzés	Intézkedés	Határidő	Teljesítés	Megjegyzés
24.		Környezettudatosság erősítése	Részvétel és előadás szakmai konferenciákon	2013/12	100%	Munkatársaink szakmai továbbképzése folyamatos, rendszeresen támogatjuk részvételüket szakmai konferenciákon.
25.		Zöld beruházási kézikönyv elkészítése	A közbeszerzéseknél alkalmazandó zöld beruházási szempontokat tartalmazó kézikönyv létrehozása	2012/12	25%	A programpont megvalósítása ideiglenesen elhalasztva, lezárása 2013-ban várható.
26.		Környezetvédelmi akciók, rendezvények szervezése	Mobilitási Hét, Szép környezet, jó közérzet verseny, Madarak és Fák napja	2013/12	100%	2011-ben és 2012-ben is megrendezésre kerültek a legfontosabb környezetvédelmi rendezvények.
27.		Fűvészert létrehozása	Fűvészert létrehozása a Szitásdombon	2013/12	100%	A Fűvészert kialakításra került, karbantartása, folyamatos fejlesztése megoldott.

4. KÖRNYEZETI TELJESÍTMÉNY AZ EREDMÉNYEK TÜKRÉBEN

Környezeti teljesítményünk alakulását környezeti mérőszámainkon keresztül mutatjuk be. A mérőszám-rendszer összeállításakor figyelembe vettük legfontosabb környezeti tényezőinket és olyan indikátorokat választottunk, amelyek a legjobban képesek reprezentálni az értékek változását. A bemutatott mérőszámok az EMAS közvetlen alkalmazási területére, azaz a Településfejlesztési Főosztály működésére (hivatali működés) vonatkoznak. Mivel 2011 év elejétől új szervezeti struktúrában működik a Polgármesteri Hivatal, így az egyes szervezeti egységekre vonatkoztatott adatok nem összehasonlíthatóak a 2011 év végi, már az új struktúra szerinti, Településfejlesztési Főosztályra vonatkoztatott adatokkal. Ennek ellenére – a korábbi évekkal való összevethetőség miatt – az indikátortáblákban továbbra is szerepeltetjük a megelőző évek adatait.

A következőkben áttekintést adunk indikátoraink 2011-es alakulásáról, valamint elemezzük a korábbi évekhez képesti változásokat is. A kulcsindikátorok megadásakor minden esetben csak az EMAS-rendszerben részt vevő szervezeti egységek felhasználási adatai lettek figyelembe véve. A fajlagosítás alapját a Rendeletnek megfelelően a munkavállalók száma képezi.

4.1 Működési alapadatok

A Polgármesteri Hivatal munkatársi létszáma kis mértékben emelkedett a korábbi évhez képest. 2011-ben az átlagos munkatársi létszám 417 fő volt. A hatékonyabb, költségtakarékosabb működés irányába tett lépések éreztették hatásukat, a kiadások közel 7%-kal voltak alacsonyabbak a megelőző évhez képest. Kis mértékű csökkenés mutatkozott a bevételi oldalon is. A Polgármesteri Hivatal és kirendeltségeinek beépített területe 2010-hez képest nem változott.

A Polgármesteri Hivatal működési alapadatai

	Egység	2009	2010	2011	Változás '10-'11 (%)
Munkatársi létszám	fő	391	381	417	2,46
Költségvetési bevétel	millió Ft	59 758	49 435	48 896	-1,1
Kiadás	millió Ft	53 248	45 818	42 558	-7,1
Beépített terület (Hivatal)	m ²	10 094	10 094	10 094	-
Beépített terület (Kirendeltségek)	m ²	515	515	515	-

Az EMAS rendszer hitelesítési területe 2011. január 1. óta a Polgármesteri Hivatal Településfejlesztési Főosztálya. A Főosztály két szervezeti egységből áll, a Városfejlesztési és a Városépítési Osztályból. Mindegyik Osztály két csoportot foglal magába. Ezen túl vannak olyan kiemelt munkakörök, amelyek közvetlenül a főosztályvezetőhöz vannak rendelve. Ilyenek többek között a jogász, a pénzügyi ügyintéző, vagy éppen a 2011 óta szintén ehhez a főosztályhoz tartozó környezetvédelmi referens. A teljes alkalmazotti létszám 2011 év végén 33 fő volt.

Tekintettel arra, hogy a megelőző években más szervezeti struktúra volt érvényben a Polgármesteri Hivatalban, így a közvetlen összehasonlítás a korábbi évekkkel nem lehetséges. A környezetmenedzsment rendszer működtetésében részt vevő munkatársak száma azonban a döntéssel egyértelműen emelkedett (2010: 31 fő; 2011: 33 fő). Továbbá, ahogy a korábbi fejezetekben is elmondtuk, az új szervezeti struktúra egyértelmű előrelépést jelent az EMAS rendszer stratégiai beágyazottsága szempontjából.

Az EMAS rendszerbe bevont szervezeti egység működési alapadatai

A Környezetvédelmi Programban foglalt intézkedések végrehajtására városunk évi 5 millió Ft forrást biztosít, mely révén a folyamatos fejlődés lehetősége biztosítva van.

	Egység	2009	2010	2011	Változás '10-'11 (%)
Városépítési Osztály (2010-től: Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztály)	fő	18	26	-	Szervezeti változás miatt nem értelmezhető.
Környezetvédelmi Csoport	fő	8	5	-	
Településfejlesztési Főosztály	fő	-	-	33	
Ebből: stábfunkció – Főosztályvezetőhöz rendelt	fő	-	-	8	
Ebből: Városfejlesztési Osztály	fő	-	-	12	
Ebből: Városépítési Osztály	fő	-	-	13	
EMAS rendszer működtetésébe bevont munkatársak száma	fő	26	31	33	+6
Környezetvédelmi Program teljesítésére rendelkezésre álló költségvetés	millió Ft	5	5	5	-

³ A számítás alapjául szolgáló kibocsátások (teljes felhasználások) a táblázatokban vastagon lettek szedve.

4.2 Energia-felhasználás

Kiemelt célunk az energiahatékonyság növelése a hivatali működés során is. Az elmúlt években jelentős világításkorszerűsítést hajtottunk végre a Városháza 1. és a Honvéd liget 1. szám alatti intézményeinkben. Az állapotjavító és rekonstrukciós projektek folyamatosan zajlanak a Polgármesteri Hivatalban. A munkálatok jelenlegi fázisukban negatívan hatnak a villamos energia-felhasználással kapcsolatos környezeti teljesítményre (39%-kal magasabb villamos energia-fogyasztás 2010-hez képest), hosszabb távon azonban az értékek szignifikáns csökkenését eredményezik.

	Egység	2009	2010	2011	Változás '10-'11 (%)
Összes villamos-energia felhasználás	kWh	424 155	372 221	518 038	39
Összes hőenergia felhasználás	kWh	1 083 333	901 389	1 584 167	76
Villamos-energia felhasználás (Városépítési Osztály; 2010-től: Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztály)	kWh	23 679	23 252	-	-
Villamos-energia felhasználás (Környezetvédelmi Csoport)	kWh	3464	3580	-	-
Villamos-energia felhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	kWh	-	-	28 329	6
Hőenergia felhasználás (Városépítési Osztály; 2010-től: Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztály)	kWh	59 243	49 293	-	-
Hőenergia felhasználás (Környezetvédelmi Csoport)	kWh	9123	7591	-	-
Hőenergia felhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	kWh	-	-	86 632	76
Teljes közvetlen energiafelhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	kWh	-	-	114 961	-
Kulcsindikátor (energia-felhasználás)	kWh/fő	3680	2701	3484	29

A 2011-es évtől a környezeti mérőszámrendszerünkben eszközölt fejlesztéseknek köszönhetően már nem csak a Városház tér 1. és Honvéd liget 1. alatti épületünk hőenergia-fogyasztását ismerjük, hanem az összes önkormányzati tulajdonban álló épület felhasználási adatait. A 2011-es érték korábbi évhez képest 76%-kal magasabb értéke ennek köszönhető.

A mérési rendszerben történt változás érintette az energia-felhasználással kapcsolatos kulcsindikátor alakulását is. A kulcsindikátor képzésekor az EMAS-rendszerben részt vevő két szervezeti egység összes energiafogyasztását (villamos energia és hőenergia) figyelembe vettük. A Hivatal a villamos energia hálózatról vételezi a szükséges elektromos energiát, így a megújuló energia arány tekintetében a magyar hálózat adatai a mértékadóak (~8% megújuló arány). A vételezett hőenergia esetében az előállítás földgázalapú, így a megújuló energia arány nem értelmezhető.

⁴ A 2011-es évben új számítási módszerre tértünk át, az összes hőenergia felhasználásban a Polgármesteri Hivatal kezelésében álló összes intézmény hőenergia felhasználását figyelembe vesszük.

⁵ A fajlagos villamosenergia-fogyasztás az irodai alapterület alapján került kiszámításra.

⁶ A fajlagos hőenergia-fogyasztás az irodai alapterület alapján került kiszámításra.

4.3 Vízfelhasználás

Új környezetvédelmi programunkban továbbra is a célok között szerepel a Hivatal vízfelhasználásának folyamatos (2010-es bázist alapul véve 5%-os) csökkentése. Azért, hogy ezt az inspiratív célt elérjük, több intézkedést is tervezünk. Tovább folytatjuk a Városháza vizesblokkjainak felújítását, melynek során víztakarékos berendezéseket építünk be. A környezetvédelmi oktatások során mindig nagy hangsúlyt szentelünk a víztakarékosság fontosságának bemutatásának. A rendszeres és tervezett ellenőrzések és karbantartások is hozzájárulnak ahhoz, hogy felesleges vízhasználat (elfolyás, stb.) ne történjen. Az 5%-os csökkentési célt 2012 végére tervezzük elérni.

2011-ben a vízfelhasználás mértéke közel 9%-kal haladta meg a korábbi év eredményét. Ennek oka egyértelműen a hivatali épületek energetikai és víztakarékossági felújítása miatti többlet vízfogyasztás. Reményeink szerint 2012-ben már beérnek víztakarékossági intézkedéseink és el tudjuk érni a kitűzött céljainkat.

Az abszolút fogyasztáson túl, érdekes összehasonlítási lehetőséget nyújt a fajlagos, egy főre vonatkoztatott vízfogyasztások értékeinek összevetése, mely egyben a vízfelhasználással kapcsolatos kulcsindikátor is. Ezen a téren az érték 6%-kal volt kedvezőtlenebb a megelőző évhez képest.

	Egység	2009	2010	2011	Változás '10-'11 (%)
Összes vízfelhasználás	m ³	5761	4235	4605	9
Vízfelhasználás (Városépítési Osztály; 2010-től: Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztály)	m ³	266	271	-	-
Vízfelhasználás (Környezetvédelmi Csoport)	m ³	118	52	-	-
Vízfelhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	m ³	-	-	364	13
Kulcsindikátor (vízfelhasználás)	m ³ /fő	14,8	10,4	11,0	6

4.4 Hulladékgazdálkodás

Városunkban egyre jobban fejlődik a szelektív hulladékgyűjtés szemlélete. A lakosság számára rendelkezésre álló szelektív gyűjtőszigetek és hulladékudvarok használati gyakorisága és az ott elhelyezett szelektív frakciók mennyisége is emelkedő tendenciát mutat. Hivatalunknak ezen a téren is példát kell mutatnia. Ezért kezdtünk bele a szelektív hulladékgyűjtés tudatos elterjesztésébe a Polgármesteri Hivatalban. 2012 év közepéig célunk, hogy a Hivatal mindegyik helyiségében elérhetőek legyenek a szelektív hulladékgyűjtő edények, így téve lehetővé, hogy munkatársaink kényelmesen, elkülönítve gyűjthessék a különböző hulladékfrakciókat. A projekt 2012-ben indul és előreláthatólag 2013-ban záródik.

Emellett természetesen továbbra is célunk, hogy a szelektivitás növelése mellett a keletkező hulladékmennyiséget is csökkentsük. Itt a legtöbb lehetőségünk a papírhulladék csökkentése terén van. Az ezzel kapcsolatos aktivitásaink, részletesen a 4.5 fejezetben kerülnek kibontásra.

	Egység	2009	2010	2011	Változás '10-'11 (%)
Összes elszállított hulladék	t	154	169	127	-25
Elszállított hulladék (Városépítési Osztály; 2010-től: Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztály)	t	7,1	10,8	-	-
Elszállított hulladék (Környezetvédelmi Csoport)	t	3,2	2,1	-	-
Elszállított hulladék (Településfejlesztési Főosztály)	t	-	-	10,1	-22
Kulcsindikátor (keletkezett kommunális hulladék)	t/fő	0,39	0,42	0,32	-26

A 2011-es évre vonatkozó monitoring eredmények egyértelműen igazolják a befektetett energia megtérülését. A Polgármesteri Hivatalból elszállított hulladék mennyisége 25%-kal volt alacsonyabb, mint a korábbi évben. Ezzel párhuzamosan jelentősen javultak az EMAS rendszer működtetésében részt vevő szervezeti egység mutatói is (22%-os csökkenés az abszolút és fajlagos értékekben).

A kulcsindikátor értéke 26%-kal volt jobb, mint a megelőző év értéke.

4.5 Anyagfelhasználás

Az EMAS rendszer működtetése során célul tűztük ki, hogy irodai környezeti tényezőinket a lehető legnagyobb mértékben befolyásolás alá vonjuk és törekszünk a velük kapcsolatos környezeti teljesítmény javítására. Egyik ilyen „jól” befolyásolható környezeti tényezőnk a Hivatal papírfogyasztása. Az irodai működés alapvetően papírintenzív tevékenység, így számos olyan felület van, ahol beavatkozási lehetőség nyílik. A papírfelhasználás csökkentése érdekében a körülményekhez mérten törekszünk arra, hogy csak a szükséges dokumentumokat nyomtassuk ki, illetve előnyben részesítjük a kétoldalas nyomtatást. Szintén a papírhulladék mennyiségének csökkentését eredményezi az is, hogy 2011 folyamán fokozatosan lecseréltük az egyedi, irodánként, esetenként munkahelyenként elhelyezett nyomtatókat, központi, jóval hatékonyabb megoldásokkal (multifunkciós központok). Az intézkedés hatása a felhasznált papír mennyiségének csökkenésében is tetten érhető.

	Egység	2009	2010	2011	Változás '10-'11 (%)
Összes papírfelhasználás	lap	4 580 000	4 440 000	4 081 500	-8
Összes papírfelhasználás	t	22,85	22,15	21,55	-8
Papírfelhasználás (Városépítési Osztály; 2010-től: Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztály)	t	0,36	0,31	-	-
Papírfelhasználás (Környezetvédelmi Csoport)	t	0,30	0,38	-	-
Papírfelhasználás (Településfejlesztési Főosztály)	t	-	-	0,56	-19
Kulcsindikátor (papírfelhasználás)	t/fő	0,025	0,022	0,017	-24

⁸ A Főosztály tevékenységéhez egyértelműen hozzárendelhető hulladékáram a kommunális hulladék, a veszélyes hulladék frakció az Főosztály tevékenységéhez kapcsolatosan nem értelmezhető, így nem kerül számszerűsítésre.

⁹ A fajlagos hulladékekeletkezés a munkatársi létszám alapján került kiszámításra.

¹⁰ A Településfejlesztési Főosztály tevékenysége kapcsán a legfontosabb anyagáram a papírfelhasználáshoz köthető.

Minden más anyagfelhasználás a Polgármesteri Hivatal egészére értelmezhető csak, így azok számszerűsítésétől itt eltekintünk.

¹¹ A fajlagos papírfelhasználás az adott Osztály ügyiratforgalma alapján került kiszámításra.

A bevezetett intézkedések hatását egyértelműen mutatja az összes papírfelhasználás 8%-os csökkenése. Ez a csökkenés részben az ügyiratszám csökkenésének is köszönhető, mely a vizsgált szervezeti egységek esetében közel 32%-kal múlta alul a megelőző év értékeit. A mutatószám javulásában azonban ezen túl szerepet játszottak a korábban említett műszaki fejlesztések, a munkatársak tudatossága (Pl.: kétoldalas nyomtatás), valamint az elektronikus ügyintézés fokozatos térnyerése is.

4.6 Jellemző emisszióink

A Polgármesteri Hivatal munkatársainak szolgálati feladataik ellátása során sokszor szükséges külső helyszíneket meglátogatniuk. A környezeti teljesítmény javítása keretében folyamatosan törekszünk arra, hogy a munkatársak utazásaikhoz a környezetbarátabb közlekedési módokat válasszák (Pl.: tömegközlekedés), vagy amennyiben az autóval való közlekedés nem kiváltható képezzenek utazóközösségeket és többen vegyék igénybe az adott útra a gépjárművet.

2011-ben a korábbi évhez képest nagy mértékben (50%-kal) emelkedett az utazások hossza, ez elsősorban a sok kiküldetésnek köszönhető. Ezzel párhuzamosan szintén emelkedett a szolgálati utak kapcsán kibocsátott széndioxid mennyisége is.

	Egység	2009	2010	2011	Változás '10-'11 (%)
Összes szolgálati út hossza	km	328 424	153 384	230 800	50
Összes szolgálati út (Városépítési Osztály; 2010-től: Stratégiai, Városfejlesztési és Városépítési Osztály)	km	15 158	9798	-	-
Összes szolgálati út (Környezetvédelmi Csoport)	km	6737	1884	-	-
Összes szolgálati út (Településfejlesztési Főosztály)	lap	-	-	18 265	56
CO2-kibocsátás a szolgálati utakból (EMAS rendszerben részt vevő szervezeti egységek)	t	3,8	2,0	3,2	56
Kulcsindikátor (CO2-kibocsátás)	t/fő	0,15	0,07	0,10	47

A Településfejlesztési Főosztály működésével közvetlenül csak a szolgálati utakból származó kibocsátások hozhatók összefüggésbe. Minden további kibocsátás, mely a teljes Polgármesteri Hivatal működésével függ össze (Pl.: villamos energia előállításból, hőenergia-előállításból) indirekt kibocsátásnak minősül, mely a szervezet tevékenységével közvetlenül nem függ össze, így annak számszerűsítésétől itt eltekintünk.

4.7 Biológiai sokféleség

Kiemelt figyelmet fordítunk a biológiai sokszínűség megőrzésére és növelésére városunkban. Ennek kapcsán az elmúlt időszakban számos ezzel kapcsolatos programot indítottunk, illetve beruházásokat hajtottunk végre (Pl.: Fűvész kert létrehozása). Nagy figyelmet szentelünk a tudatformálásnak is, hiszen csak azon keresztül tudunk tartós eredményt elérni. Az EMAS Rendelet előírásai értelmében számítandó biológiai sokszínűség kulcsindikátor a Településfejlesztési Főosztály vonatkozásában nem értelmezhető, így annak bemutatásától eltekintünk. A beépített terület vonatkozásában az adatok megtalálhatók a Polgármesteri Hivatal működési alapadatai táblázatban.

5. ADATLAP

SZERVEZET:	GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
AZ EMAS-BAN RÉSZTVEVŐ SZERVEZETI EGYSÉG:	GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI FŐOSZTÁLY	
CÍM	9021 GYŐR, VÁROSHÁZ TÉR 1.	
HIVATALOS HONLAP:	www.gyor.hu	
POLGÁRMESTER:	BORKAI ZSOLT	TELEPHELYEK SZÁMA: 1
JEGYZŐ:	DR. LIPOVITS SZILÁRD	ALKALMAZOTTAK SZÁMA: 36 FŐ
EMAS VEZETŐ:	FÜKE PÉTER TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI FŐOSZTÁLYVEZETŐ	TELEFONSZÁM: 96/500-211 E-MAIL: fuke.peter@gyor-ph.hu
EMAS SZAKMAI VEZETŐ:	SZEKERES GYÖRGY KÖRNYEZETVÉDELMI REFERENS	TELEFONSZÁM: 96/500-440 E-MAIL: szekeres@gyor-ph.hu
TEVÉKENYSÉG:	ÖNKORMÁNYZAT	
TEÁOR SZERINTI BESOROLÁS /NACE KÓD:	84.11 ÁLTALÁNOS KÖZIGAZGATÁS	
REGISZTRÁCIÓS SZÁM:	HU-000013	
FRISÍTETT KÖRNYEZETVÉDELMI NYILATKOZAT ÉRVÉNYESÍTÉSE:	2013. 01. 18.	
KÖVETKEZŐ HITELESÍTÉS IDEJE:	2014-06	
HITELESÍTŐ:	FERJANCSIK ZSOMBOR	AKKREDITÁLÁSI SZÁMA: HU-V-0003/2012 AKKREDITÁLÁSRA VONATKOZÓ TERÜLETE: O 84
ÍRTA:	DR. TORMA ANDRÁS	

¹² A szolgálati utak fajlagos hossza a munkatársi létszám alapján került kiszámításra.

¹³ A szolgálati utakból származó CO2-kibocsátás számításához a Polgármesteri Hivatalnál alkalmazott Opel Astra Classic II 1,4 ECOTEC átlagos kibocsátási adatait vettük figyelembe. A számításnál – az adatok elérhetősége miatt – csak a motorüzemből származó CO2 kibocsátások kerültek feltüntetésre.

6. A KÖRNYEZETVÉDELMI HITELESÍTŐ NYILATKOZATA A HITELESÍTÉSRŐL ÉS AZ ÉRVÉNYESÍTÉSRŐL

Ferjancsik Zsombor EMAS környezetvédelmi hitelesítői nyilvántartási szám: HU-V-0003/2012 akkreditált vagy engedélyezett a következő hatáskörben: O 84 kijelenti, hogy hitelesítette, hogy a szervezet frissített környezetvédelmi nyilatkozatában szereplő telephely(ek) vagy egész szervezet GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI FŐOSZTÁLY amelynek a nyilvántartási száma: HU-000013 teljesíti-e a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről szóló, 2009. november 25-i 1221/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet valamennyi előírását.

E nyilatkozat aláírásával igazolom, hogy:

- A hitelesítés és az érvényesítés végrehajtása teljességében megfelel a 1221/2009/EK rendelet előírásainak,
- a hitelesítés és az érvényesítés eredménye megerősíti, hogy semmi nem utal arra, hogy a szervezet ne teljesítene a környezettel kapcsolatos hatályos jogi előírásokat,
- a szervezet frissített környezetvédelmi nyilatkozatának adatai és információi megbízható, hiteles és helyes képet adnak szervezet összes tevékenységéről, a környezetvédelmi nyilatkozatban meghatározott alkalmazási körön belül.

Ezen okmány nem egyenértékű az EMAS keretében való nyilvántartásba vétellel. Az EMAS keretében történő nyilvántartásba vételt kizárólag a(z) 1221/2009/EK rendelet szerint illetékes testületek végezhetnek. Ezen okmány nem használható fel önálló nyilvános közleményként.

Kelt 2013.01.08.

Ferjancsik Zsombor

KIADJA: GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL

